


BME Építészmérnöki Kar Urbanisztika Tanszék		
A tárgy neve:	VÁROSÉPÍTÉS TÖRTÉNET	Tárgykód: BMEEPUI0810
A tárgy angol neve:	History of the Cities and City Planning	
Ellenőrzési forma: vizsga	Kreditpont: 2	Mintatanterv szerinti helyzet: 8. félév
Előadók:	Fonyódi Mariann PhD, Körner Zsuzsa PhD Locsmándi Gábor PhD Meggyesi Tamás DSc	Évfolyamfelelős: Fonyódi Mariann PhD

TANTÁRGYI KÖVETELMÉNYEK

Tárgy felvételének feltételei:	A tárgy felvétele a NEPTUN rendszerben.
Foglalkozások jellege:	Előadások, szemináriumok
Részvételi előírások:	Az aláírás megszerzésének és a vizsgára bocsátásnak feltétele a jelenlét a tanórákon TVSZ-ben előírt mértékben.
Félévközi ellenőrzések:	
Határidős feladatok:	A félév folyamán tanulmány készíthető. A teljesítményértékelés nem kötelező, ezért ahhoz a TVSZ 111.§ (4) szerint kedvezmény rendelhető. Kiváló teljesítése esetén értékelése a hallgató vizsgaérdemjegyeként kerül figyelembe vételre.
Aláírás feltételei:	Jelenlét a tanórákon az előírt mértékben.
Vizsgára bocsátás feltételei:	Az aláírás megszerzése
Vizsga jellege:	Szóbeli vizsga.
Vizsga ismétlése:	TVSZ szerint.
Félév végi osztályzat:	A vizsga mint összegző tanulmányi teljesítményértékelés ötfokozatú skálán kerül értékelésre. A félév folyamán az előzetesen kiadott témákból tanulmány készíthető, mely teljesítményértékelés nem kötelező, ezért ahhoz a TVSZ 111.§ (4) szerint kedvezmény rendelhető. Kiváló teljesítése esetén értékelése a hallgató vizsgaérdemjegyeként kerül figyelembe vételre.

TEMATIKA – ÜTEMTERV 2019 / 2020 II. félév

		Előadás	
1.	02.12.	Bevezetés / FM A várostörténet szerepe a kortárs várostervezésben, a poszt-modern városépítészettől a mai városépítészeti feladatok pluralizmusáig.	FM
2.	02.19.	A város keletkezésének forrásai földrajzi tényezők, helyi/helyzeti energiák, a termelés-feleslegképzés, a csere-piac, a hatalom-védelem és a kultuszvilág városképző ereje. Megtelepülés-telepítés, növekedés-fejlesztés, átalakulás-beavatkozás, a kiterjedés megváltozása, történeti példákkal.	LG
3.	02.26.	Ókori birodalmak Keleti birodalmak, a görög és római városhálózat	LG
4.	03.04.	Róma öröksége Kontinuitás, diskontinuitás	KZS
5.	03.11.	Firenze a középkorban és a reneszánsz hajnalán Városállamok, távolsági kereskedelem, területszerzés, háborúk.	KZS
6.	03.18.	Tervezett városok A középkori városhálózat, városjogok és telepítések.	KZS
7.	03.25.	VÁZLATTERVI HÉT	
8.	04.01.	Tengeri hatalmak Venezia, Genova, Amalfi	KZS
9.	04.08.	Esettanulmányok – historikus “ingatfejlesztések” Katonai telepítések, kaláka, kis és nagytengelyek, Strada Nuova, Louvre és társai	LG
10.	04.15.	TAVASZI SZÜNET	
11.	04.22.	Az újkor városai és a földrajzi felfedezések kora / FM Reneszánsz és barokk városépítészet. Ideális városok. A hatalom megjelenítése. Ipari forradalom és hatása az európai városépítészetre. Földrajzi felfedezések kora, gyarmatosítás, területfoglalás.	FM
12.	04.29.	A nagyvárosi karakter A 19. század végének nagyszabású városátépítési programjai: Párizs, Barcelona, Bécs, Budapest, Szeged; A kertváros mozgalom és amerikai városépítészet kialakulása.	FM
13.	05.06.	A modern városelmélet kezdetei A modernizmus kialakulása és iskolái: a holland De Stijl, a BAUHAUS, a szovjet avantgarde, Le Corbusier és az Athéni Charta	MT
14.	05.13.	A modern város - megvalósulása és kritikája A tömeges lakásépítés fejlődéstörténete és tipológiája. A TEAM10 és a strukturalizmus.	MT

Rövid tárgyleírás:

A szabadon választható tárgy a világ városainak archetipikus, a civilizáció különböző korszakaiban sajátos analógiákat felmutató jellegzetességeit tekinti át. Főként azokra a legérdekesebb korszakokra összpontosít, amelyekben a városok „független úton”, egy fejlődő falusi, rurális környezetből szinte „spontánul” emelkedtek ki, amikor egy város, egy városkultúra növekedni, a tágabb térségben terjeszkedni kezd, amikor

valamely hatalmi tényező a kialakult városszövetet új elemekkel gazdagítja, így megjelenik a tervezés. Az előadások szemléleti alapjául a legfontosabb városalakító energiák, a természeti erőforrások kihasználása, a piaci, gazdasági központi szerepek, a hódítás és védelem funkciói valamint a társadalmi és kulturális, ezen belül kiemelten a kultikus szerveződések és hatások bemutatása szolgál. A számos tudomány, így a történeti, humán földrajz, a városokkal foglalkozó történettudomány, a gazdaságtörténet, a történeti szociológia és az építészettörténet ismereteire is építő előadásokat gazdag képanyag kíséri, a fontos ismeretek átadása mellett a hallgatók valódi „értelmiségi” személyiségekké való képzésébe is fontos szerepe van.

Irodalom:

egyetemes várostörténet / tematikus, kronologikus rendszerező

- Benevolo, Leonardo: *A város Európa történetében*. Budapest, Atlantisz Könyvkiadó, 1994.
- Benevolo, Leonardo: *The History of the City*, MIT Press, 1980
- Frampton, Kenneth: *A modern építészet kritikai története*. Budapest, Terc, 2002.
- Kostof, Spiro: *The City Shaped: Urban Patterns and Meanings Through History*. Bullfinch Press 1991
- Kostof, Spiro: *The City Assembled: Elements of Urban Form through History*. Little Brown, Boston 1992
- Meggyesi Tamás: *Városépítészeti alaktan*. Budapest, Terc, 2009.

egy korszakkal foglalkozó / tematikus, kronologikus rendszerező

- Goodman, David - Chant, Colin: *European Cities and Technology: industrial to postindustrial city*. Milton Keynes, The Open University, 1999
- Hajnóczy Gábor: *Az ideális város a reneszánszban*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1994.
- Kerégyártó Béla (szerk.): *Berlin átváltozásai*. Typotex, Budapest, 2008.
- Kerégyártó Béla: *Az utópia eltűnése? A berlini Freie Universität Rostlaube nevű épületegyüttese mint egy korszak dokumentuma*. In: N. Kovács Tímea, Böhm Gábor, Mester Tibor (szerk.): *Terek és szövegek. Újabb perspektívák a városkutatásban*. Kijárat Kiadó 2005,
- Körner Zsuzsa: *A városépítés története: A római civilizáció és városkultúra*. egyetemi jegyzet. Budapest, BME Építésztechnika kar Urbanisztika Tanszék, 1999.
- Meggyesi Tamás: *Település történet a 19.század végétől*, jegyzet
- Meggyesi Tamás: *A 20. század urbanisztikájának útvesztői*. Budapest, Terc, 2005.

város / monográfia

- Busquets, Joan: *Barcelona: The Urban Evolution of a Compact City*, Nicolodi & Harvard University Graduate School of Design, Actar Distribution, 2006

városépítészet / elmélet

- Rossi, Aldo: *A város építésze*, A BME építészhallgatóinak kiadványa, BME KISZ Bizottsága, Budapest, 1986
- Rowe, Colin - Koetter, Fred: *Collage City*, MIT Press, 1978
- Venturi, Robert: *Összetettség és ellentmondás az építészetben*, Corvina Könyvkiadó, Budapest, 1986

morphológia / városi formák, meghatározó elem vizsgálata

- Körner Zsuzsa: *Városias beépítési formák, bérház- és lakástípusok*, TERC Kft., 2010
- Körner Zsuzsa: *A történeti városszövet megújulása 1870 és 1940 között*, BME Urbanisztikai Tanszék, 2015
- Körner Zsuzsa: *A telepszerű építkezések története Magyarországon 1870 és 1945 között*, Terc.
- Moholy-Nagy, Sibyl: *Matrix of Man: Illustrated History of Urban Environment* Hardcover – 1968
- Panerai, Philippe – Castex, Jean – Depaule, Jean Charles – Samuels, Ivor: *Urban Forms : The Death and Life of the Urban Block*, Oxford, United Kingdom, 2004